

Hiša zdravilnica podperne družbe duhovnikov.

Na Dobrni meseca julija 1887.

O svojem času so duhovniki naše škofije ustanovili posebno društvo v podporo tistim svojim duhovnim sobratom, kateri so vsled onemoglosti izstopili iz službe dušno-pastirske. Ako je pa kateri izmed „nedosluzenih“ duhovnikov prišel v zadrego vsled bolezni, ali kakor že bodi, ni dobil priložnosti, da bi kje zaupljivo potrkal za podporo. Ta neprilika je bila vzrok, da se je pred 13 letmi namesto imenovanega društva napravila nova „Družba duhovnikov Lavantinske škofije“.

Zdaj ob času potrebe lahko vsaki duhovnik, ako je pač ud družbe, dobi pomoči, čeravno ne veliko, vendar-le nekaj, kakor ravno družbene razmere dopuščajo. Pristop v družbo je prostovoljen. Kdor pristopi, mora najdalje v petih letih pristopnine ali ustavnine plačati 50 gld., razven tega vsako leto vsaj po 1 gld. prilagati in društvena pravila še zahtevajo, da se vsaki družbenik zaveže, v svoji oporoki ali testamentu, kolikor toliko družbi sporočiti. Na podlagi tega je bilo že mogoče, da se je n. pr. lani razdelilo 2080 gld., ta znesek je dobilo 34 udov in sicer 8 po 100 gld., 2 po 80 gld., 4 po 70 gld., jeden 60 gld., 4 po 50 gld., 5 po 40 gld., jeden le 20 gold. Vseh družbenikov je, kakor se vidi iz nedavno udom razposlanega računa, koncem leta 1886 bilo 271. V najnovejšem času je „Družba“ dobila tudi lastno hišo. Velč. g. knezoškofji svetovalec in dekan Gajšek je namreč bil v topliškeji dolinici na Dobrni kupil zemljišče, to je poklonil družbi in ob enem predlagal, naj bi ista tukaj postavila poslopje, kjer bi družbeniki, katerim zdravniki priporočajo toplice in počitek, našli streho brezplačno. Predlog se je odobril. In dne 20. aprila 1885 zjutraj so začeli kopati prostor za zid, ob poludne pa, ko je bil vtihnul zvon, je g. dekan blagoslovil temeljni kamen v pričo več duhovnikov in okoličanov. Sedaj je hiša-zdravilnica popolnem dodelana in pripravna za stanovanje; ima kapelico, deset prostornih sob z dvema balkonoma, kuhinjo s potrebnimi shrambami. —

Poslopje so letos dne 19. junija blagoslovili prevzv. in mil. gosp. knez in škof ob priliki, ko so v našej fari delili zakrament sv. firme. Pripeljali so se že prejšnjega dne proti večeru in smo jih po vzmožnosti slovesno vzprejeli pri slavoloku na trgu pred šolskim poslopjem. Ko se je bil stisnil mrak, je visokemu gostu ovokrajna godba zasvirala podoknico, na nasprotnem griču pokali so topiči, temo je podil svetel in vsled mirnega zraka posebno krasen kres. Pozneje so pod vodstvom novograjškega oskrbnika, g. Kosa švigale raznovrstne rakete in bliščala je bengalična razsvetljava.

Konečno še smo poslušali prijetno-doneče glasove možkega zbora pevcev. Ta redka prikazen je bila topličarjev privabila v obližje visokemu gostu.

Bodi še omenjeno, da je k blagoslavljanju nove hiše zdravilnice prišel tudi načelnik „podperne družbe“, namreč prečast. gosp. kanonik Kosar. Ta so blagovoljno prevzeli skrb, da so sledečega jutra, bila je nedelja, pri prvem sv. opravilu pridigali. Drugo službo Božjo so pa blagovoljili opravljati Njih prevzv. knez in škof, ki so potem podelili še zakrament sv. firme 399 otrokom. A popoldne po večernicah so visokoisti račili slovesno blagosloviti lično poslopje in hišno kapelico. Navzoči je zraven Njih prevzvišenosti bilo 17 duhovnikov in veliko občinstva od raznih krajev, med temi tudi p. n. gosp. dr. Netolička, c. kr. okrajni glavar iz Celja.

Sklepoma bodi pristavljeno še to: Zidarско delo je opravljal g. Grein, tisti, ki je ono leto postavil farno cerkev v Grižah; mizariski opravki hvalijo g. Škofljek-Miheljaka, a ključarsko je oskrboval g. Lorber Žalski. V svojih strokah so skušnjo prav dobro prestali tudi gg.: vrli ličilec Kolšek Vojniški, slikar Grudnik, pečar Dolar, tapecirar Kačnik, tesar Kos, mizar Preložnik, zidar Krajnc in v obče vsi, ki so naj že več ali manje sodelovali. A vse strani je s svojimi izvrstnimi nasveti podpiral skušeni g. Pintar Brezljanov. Celo stavbo pa je vodil ter nadzoroval gospod dekan sam. Da je on v tej stroki veččak, je spričal med ostalim že pred nekaterimi letmi, ko je bil postavil lično vilo, ki je danes lastnina nekemu profesorju; a tudi novo poslopje društveno mu dela vso čast, ker se isto dopada vsakemu strokovnjaku, ki ga je ogledoval, občudujejo razmerna nizke stroške in pa, ker je kot spreten voditelj znal porabiti vsaki prostorček. In „družba duhovnikov Lavantinske škofije“ sme biti zadovoljna z lepo opravljeno hišo zdravilnico.

Gospodarske stvari.

Lasnice ali trihine.

(Konec.)

Kako pa pridejo trihine v svinjski želodec? Učenjaki razjasnili so nam tudi to prasanje. Najpoprej prepričali so se opazovalci, da se svinja lahko okuži z odpadki od trihinoznih svinj, pa kljub temu iskali so še druge vzroke, ter so jih tudi našli. Začeli so namreč trihine iskati pri različnih drugih živalih in pokazalo se je, da so od te golazni okuženi izlasti lisjaki, dihuri, krti, mačke in miši, a v največem številu podgane. Nek strokovjak preiskoval je 705 podgan iz 29 raznih krajev Avstrije, Saksonske, Bavarske in Virtemberške in

Dopisi.

našel je 8·3 postotkov trihonoznih; od teh vjelo se je po dvoriščih konjedercev 22·1 postotkov, po klanicah 2·3 in po drugih prostorijah 0·3 postotkov. — Dobro vemo, da svinja rada pograbi in pohrusta vse, kar najde in da se jej tudi podgana ne studi, ako jo slučajno vlovi, jasno je torej, da je temu, da se trihine zatrosijo v svinjski želodec, kriv navadno lov na podgane. Omenili smo, da se je našlo po dvoriščih konjedercev in po klanicah največ od trihin okuženih podgan, iz tega tudi lahko uganemo, kako pridejo svinje do te škodljive golazni. Malo nam je mar za podgane, naj si bodo uže okužene, ali ne, no nekaj se pa vendar mora storiti, ako si hočemo ohraniti neškodljivo svinjsko meso; mi torej v tem pogledu ne bi mogli svetovati nič boljšega, nego da se napové bezobzirni boj vsem podganam, — če bi te ostudne goste povsod preganjali in brez pardona davili, menda bi se jih polagoma ipak znebili.

Čudno je zares, da človek, ako zboli od trihin, občuti po celem telesu velike bolečine in da je z boleznijo združena tudi mrzlica, pri živalih se pa ne more opaziti nikaka niti najmanjša sprememba, izlasti svinjam in podganam trihine kar nič ne nagajajo, zato se pri njih dokler so žive še ne more spoznati, da so okužene. V nekem mestu na Nemškem z 2000 prebivalci zbolelo je na trihinozi v enem letu 337 oseb, od katerih je skoro polovica umrla. Proti tej bolezni se do današnjega dne še ni moglo najti nobeno zdravilo, zatorej proti njej druge pomoči ni, nego vsestransko na to gledati, da se še bolj ne razširi. Za svinje priporočamo kot najboljši pripomoček proti trihinam, prostorne, čiste svinjake. Ni dobro, da se svinje vlačijo po cele dni po kalužah in gnojnicah, ampak morajo biti v svinjaku zaprte, ako nemamo za nje prikladnih pašnikov. Gledé hrane najbolje kaže, da se pitajo svinje z rastlinskimi pridelki, odpadki mesa, če se jim uže dajejo, morajo biti dobro kuhani. Miši in podgane morajo se od svinjakov odvracati in ako je mogoče uničiti. — Za ljudi pa priporočamo kot najboljšo sredstvo proti trihinozi, da ne jedó suhega sirovega svinjskega mesa, ampak kuhano ali pečeno. Pri vsem tem so pa seveda dolžne gosposke, da pazljivo gledajo na to, da se strogo izpolnjujejo naredbe gledé pregledavanja mesa. Pač izda tudi to le malo, ako ne gledamo sami na snago ter ne odvracamo tako sami od sebe in naše živine nevarnih reči.

Sejmovi. Dne 16. julija v Dobju. Dne 18. julija pri sv. Barbari poleg Konjic, na Muti, pri sv. Filipu blizu Kozjega in na Valeu. Dne 20. julija v Arvežu, pri sv. Marjeti na Drav. polju, pri sv. Marjeti na Pesnici in v Vitanju. Dne 21. julija v Bučah.

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Marsikaj.) Predzadnjo nedeljo popoldne po sedmi uri drdral je dvorni vlak s presvitlim cesarjem Fran Josipom I. skoz našo faro. St. Iljčanje smo sklenili dobrega vladarja Habsburške hiše dostojno pozdraviti. Zbralo se je na postaji s šolarji do 400 ljudstva. Brž ko se je vlak prikazal, zadonelo je iz vseh grl gromoviti „živio“. Prišli so tudi trije „šulvereinovci“, ti pa so le od daleč gledali in se kiso držali, ker so po tem nesrečnem „živio“-klicu hudi „bauchzwiken“ dobili. St. Iljčanje smo pa jim zopet s tem dali vedeti, da tukaj živi narod slovenski, kateri hoče vsikdar in vselej trdno stati za „vero, dom in cesarja“. Naj bodo oni v tem prepričani, da tukaj na meji prebiva ljudstvo, ki ljubi in spoštuje zemljo slovensko, ljudstvo, ki se bode borilo za pravice svoje in svoj mili materni jezik, ljudstvo, ki nosi vselej zvesto srčé domovini in cesarju, ki se hoče vrednega storiti prelepega izreka: „Hrast se omaja — ali hrib zvestobe Slovencev ne gane“. Našega presvitlega cesarja pa nam Bog ohrani v prid in blagor Avstrije še mnogo let! Ker je že „Slov. Gospodar“ v zadnji številki nekaj omenil o „šulvereinskem zborovanju na Petrovo v Strihovcu“, hočem še jaz povedati, kaj da so tisti „dedje“ sklenili. Hočejo namreč napraviti „šulvereinsko šolo“ na njegove stroške. Ker pa že zdaj vidijo, da jim ne bode mogoče veliko dece v to šolo zvabiti, da pa vendar šola ali klopi ne bodo prazne, sklenili so bojda pokupiti od kmetic po fari vse tiste „tatermane“ ali slamnate dede in strašila, katere so one imele po ogradih, da so jim ptiče od repnega semena odganjali in s temi namislijo potem klopi svoje šole napolniti. Ako bode kaj kruha iz te nemčurske moke, in kako slovesen „einzug“ v novo šolo bodo imeli ti ljudje, bodem drugokrat povedal. Žetev se je pri nas pričela. Ječmeni in sploh vsa ozimina jo lepa in že tudi dozoreva. Koruze so lepe, ali slednje dni jih že suša trpinči, ker že tri tjedne nismo imeli več zadostnega deža. Sadja letos ne bode kaj. Sliv nekaj, jabelk celo malo. Tem boljše je letos po vinogradih. Za nje ugodno vreme pospešuje cvetenje in rast. Ako nam letos toča prizanese, katere nas obvaruj ljubi Bog, bomo dobili vina, da že dvajset let ne toliko. To bode nam ravno prav, ker jabolčniče letos ne bode. Seno smo letos lahko spravili, ker smo imeli celi čas ugodno vreme. Prirastlo ga je toliko, da že dolgo ne toliko. Vendar bode pa za otavo slabo hodilo, ako nam ljubi Bog v kratkem času dežja ne pošlje.

Iz Ljubnega v Savinjski dolini. (Od c. k. r. pošte.) Veselje mora pravega Slovenca navdajati, ako vidi, kako se vrata ravnoprav-